

POPMUSIK MED SUBSTANS

Musikproduktion

Af Torben Jensen, lektor

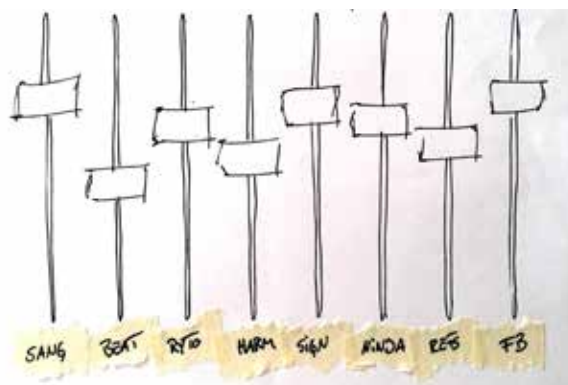
I denne artikel beskriver jeg den musik, jeg har produceret med sanger og sangskriver Ane Monsrud, samt introducerer min "strategimixer", som jeg har udviklet som et værktøj i forbindelse med musikproduktion. I starten af 2017 udgav vi EP'en "Mysterious Connections", som kan streames på Spotify.

Strategimixer – et værktøj til musikproduktion

Jeg har udviklet en strategi til musikproduktion. Værktøjet består af otte knapper på min strategimixer, som jeg kan gribe til, og skruer på, når jeg producerer musik (Eks. 1). Nogle knapper overlapper selvfølgelig hinanden, og modellen skal ikke forstås som et lineært arbejdsredskab men som en måde at komme i gang eller blive inspireret. I praksis er processen oftest kreativ, eksperimenterende, kaotisk og improviseret.

Strategimixerens otte knapper:

1. Sang og lyrik (SANG)
2. Beat
3. Rytmisk og tonalt akkompagnement (RYTO)
4. Harmonisk og akkompagnement (HARM)
5. Signatur (SIGN)
6. Ninjatricks (NINJA)
7. Referencer (REFS)
10. Feedback (FB)

T.v. Strategimixer

T.h. 3 Caxixi

SANG

Sangen og det lyriske budskab er meget tit det vigtigste element. Det tekstlige indhold i en sang kan sætte grundstemningen an.

Tekst kan påvirke en produktion på et overordnet abstrakt plan. Andre gange kan det blive meget konkret f.eks. med musikalske citater fra noget, som understøtter teksten.

Jeg er minimalistisk anlagt, når jeg laver musik. Et dogme for mig er, at en sang skal stå klart og ikke må forsvinde i en produktion.

Ane er en dygtig sangerinde. Hun synger uprætentiøst og meget rent. Når Ane skriver en sang, laver hun også en form. Den form tager jeg udgangspunkt i. Nogle gange laver jeg nye stykker, men generelt holder de former, Ane laver. På den måde får jeg meget foræret, og jeg kan koncentrere mig om at få Anes stemme til at lyde så godt som muligt med mikrofonvalg, mix osv.

BEAT

Beatet er essentielt i popmusik. Når jeg laver et beat, arbejder jeg med analog perkussion

og trommesæt, håndspillet trommemaskine, loops, samples, midi programmering osv.

Jeg har stor erfaring med forskellige traditioner og kulturer inden for rytmisk etnisk musik, især cubansk, brasiliansk og afrikansk musik, og jeg bruger ofte elementer derfra i mine produktioner. Det skaber liv i musikken, og så er lyden af ægte trommer og perkussion uerstattelig.

Jeg har også en forkærlighed for elektronisk musik. I beats, programmeret med processerede samples, finder jeg præcision og gennemslagskraft, som er svær at undvære i popmusik.

Indtil videre er Anes sanges beats endt med at have overvægt på trommeslageren Peter Dombernowskys fornemme spil. Peters trommer har jeg i nogle tilfælde erstattet eller dubbet. Mine egne bidrag til beats ligger (bagud) i mixene, og mange andre af mine egne ting har fungeret som en del af processen, og er siden blevet kasseret.

RYTO

“Rytmask tonalt akkompagnement” er bas, guitar, klaver, rhodes, orgel, synth osv., og det handler både om groove og om harmonier. Her er muligheder for at tilføje rytmiske lag og at arrangere de forskellige roller i forhold til hinanden. I et mix kan nogle af disse roller nemt komme til at slå om frekvenspladsen, og så må man prioritere, panorere, equalize, sidechain komprimere osv.

HARM

“Harmonisk akkompagnement” er kor, blæsere, strygere og lignende. Med disse elementer kan et track vokse. Man kan skabe bredde og fylde i lydbilledet.

Jeg er selv saxofonist og elsker at arrangere for stemmer, blæsere og strygere. Man kan ramme nogle stærke stemninger og følelser, og man kan udvide det harmoniske spektrum.

SIGN

Alle numre har brug for lidt stjernestøv. Noget genkendeligt, som skaber karakter. Det kan være hvad som helst: en baslinie, en picking guitar, et fløjtetema ... Men elementet skal være stærkt. Det kan f.eks. være i kraft af, at det har en meget speciel lyd, eller at det er meget melodisk.

NINJA

Når man producerer moderne popmusik på computer, findes der et hav af lyde, som ikke er traditionelle instrumenter, eller effekter, som ikke er rumklang, ekko eller lign. Det er fænomener, som er opstået gennem kreativ brug af computere, software, hardware osv.

Man kan få en stemme, som er tilsat en lang rumklang og vendt til at spille baglæns, til at lyde som en synth og skabe tekstur i et lydbillede. Det hedder reverse reverb.

Der er rigtig mange “ninjatricks” i producerverdenen, og jeg holder mig ikke tilbage for at bruge dem. Så længe teknikken og tricks’ene ikke tager over, men det musikalske fokus holdes, og den musikalske retning og respekten bevares.

REFS

Mange gange i processen lytter jeg til referencer for at hente inspiration. Jeg spørger mig selv, hvad det, jeg laver, lyder som, eller minder mig om. Og så lytter jeg på andre kunstnere og produktioner. Jeg lytter efter instrumentering, effekter, lydbilleder, lydidealer på specifikke elementer, producertricks, former osv.

FB

Flere gange i løbet af skabelsen af et nummer spiller jeg det for andre. Børn, unge, venner, kolleger, andre producere, fora på internettet, osv. Ofte kommer der brugbare tilbagemeldinger i form af spørgsmål, diskussion, forslag eller lignende.

Musikken**Mysterious Connections**

Teksten til “Mysterious Connections” lyder:

- They told me, your true thoughts, appear in your dreams
- The wind whispers forbidden words in my sleep
- I have mysterious connections between night and day

Omdrejningspunktet er stemningsfulde ord om det underbevidste, og der er masser af plads til fortolkning. Jeg gik fra starten efter at skabe et drømmende univers, og med tanke på ukontrollable kræfter skulle der også være dybde og kant.

Introen er Anes vokal, som jeg har samplet og processeret med effekter. Resultatet er en drømmende kanon med masser af delay. Introen er inspireret af afrikansk pygmæsang, hvor små fraser væver sig ind og ud mellem hinanden.

Efter "vers" kommer et mellemstykke med strygerbas, appoggio-synth og trommer. Alle delene er relativt simple, og trommerne spiller ikke noget fast beat. Delene skaber bund og ambiens til vokal og klaver. Sangen er, som i introen, samplet i mange lag med delayeffekter.

I andet vers, kommer der beat. Trommerne spiller melodisk på tammer. Der er ingen metallyde, og bagved trommerne gemmer der sig en rytme, som er spillet på batátrommer (tre timeglasformede trommer med skind i begge ender, Eks. 2). Trommerne og rytmerne kommer fra den cubanske santariatradition. Og hertil spiller caxixi (en flettet shaker, eks. 3) 8.-dele for at "lime" beatet sammen.

Efter andet vers spiller bas og cello tostemmigt, som sangen lægger sig ovenpå. Sang, bas og cello danner derefter et trestemmigt grundlag for en melodi, der bliver spillet unisont af altsaxofon og tenorsaxofon. I det sidste stykke brydes nummeret ned. Sangen laver, som i introen, et drømmende rum af fjerne stemmer i ekko. Bas, cello og saxofoner danner en trestemmig sekvens, som

sammen med synth'en udfordrer og i nogen grad opløser det harmoniske grundlag.

Ane Monsrud har en lys og nordisk klang i sin stemme. Ane bruger sin stemme på en måde, som ofte henleder mig i retning af klassisk musik. Det understreger jeg i musikken med brug af strygerbas og cello arrangeret med saxofoner. Lyrikkens mystiske karakter bliver støttet op af den drømmende "pygmæsang" og de afrocubanske trommer og rytmer.

Confess

"Confess" er en hudløs bekendelsessang om seksualitet, forelskelse og et råb om hjælp. Ane beskriver denne sang som den til dato mest personlige sang, hun har skrevet. Det gjorde, at jeg gik til sangen med en vis forsigtighed. Sangen og teksten måtte ikke drukne i produktionen, og jeg fik fra starten et billede af en pige, som trådte ind i en stor katolsk kirke for at skrifte.

Rytmiikken er igen et fokusområde, som i denne sang er enkel og kompleks på samme tid. Mens beatet i versene har karakter af 3/4 (eller 3/8), har de andre stykker 6/8 fornemmelse.

Pizzicato-violinerne i omkvædet er inspireret af etniske 6/8 klokkerytmer.

Bassen har en relativt stor rolle i dette nummer. Første vers har forzanto stryg, omkvæd spilles pumpende med fingrene, andet vers og outro har sustain'et stryg.

She Runs

"She Runs" er skrevet ud fra en proces, Ane har været i. Det startede med en bog, som

hedder "Kreativitet", der handler om at blive bevidst om, hvem man selv er, og hvad man bruger sin energi og sine tanker på. Sangen er eksistentiaalistisk, og Ane går fra at synge på engelsk til at recitere på norsk. Det sidste fik mig i retning af beat-perioden, jazz'n poetry, og på den måde blev det til en improviserende tenorsaxofon, som kommenterer Anes recitation.

I starten er beatet en blanding af analog high hat, analogt perkussion og programmerede samples. Inspireret af elektronika-genren består beatet af vidt forskellige lyde. Nogle er korte og tørre, mens andre er mere fyldige og med effekter. Som nummeret skrider frem, dominerer ridebækkenet og tammerne, og lyden bliver mere jazzet, men der er stadig et meget tydeligt samplet back beat og et samplet kick.

Det harmoniske grundlag består af subbas, en gammel analog synth og rhodes. Det er roligt og stabilt, og skaber fundament for de andre meget levende elementer. For at give farve og dybde til vokalen, synger jeg udvalgte fraser i oktavafstand til Ane.

Bata-trommer

BIO

Torben Jensen er lektor på Det Jyske Musikkonservatorium. Saxofonist, komponist, danser, producer, multiinstrumentalist og sanger. Underviser på DJM i SDS (sang, dans og spil), SSB (sang, spil og bevægelse), SSB ledelse, sammenspil, sammenspilsledelse m.m.

Uddannet musiker og musiklærer fra Det Jyske Musikkonservatorium, Center for Rytmask Musik og Bevægelse (Silkeborg), 1996, med hovedfag i SDS, sammenspilsledelse og saxofon.

Torben Jensen har foretaget mere end 15 rejser til Cuba, Brasilien, Argentina, Mali og Senegal, hvor han har studeret og deltaget som musiker og danser i den lokale musikkultur.

Har tangoskolen "tangotango" www.tangotango.dk

Er i samarbejde med Ane Monsrud aktuel med EP "Mysterious Connections", som udkom 1. januar 2017.

Pressen skrev

- *"..Catchy enough to make it onto pop rotation but with enough musical chops to appease the most discerning of arrangement-buffs.."*
- *"..The dynamism of the instrumentation keeps things fresh and interesting from beginning to end.."*
- *"..Strings and percussion provide a close fit to the vocals, pushing and highlighting Ane's vocals at all the right point.."*

(James McQuiston, Neufutur, 2015)

EP'en "Mysterious Connections" kan streames via dette link:

<https://play.spotify.com/album/7laP8SPJhjHeCmspgHW7ss>

